

VALVOKAA SIIS**Mt 25:1-13**

(Valvomisen su, 1. vk.)

Vantaa

(13.11.2016)

1. *"Silloin on taivasten valtakunta oleva kymmenen neitsyen kaltainen, jotka ottivat lamppunsa ja lähtivät ylkää vastaan. 2. Mutta viisi heistä oli tyhmää ja viisi ymmärtäväistä. 3. Tyhmät ottivat lamppunsa, mutta eivät ottaneet öljyä mukaansa.*

4. *Mutta ymmärtäväiset ottivat öljyä astioihinsa ynnä lamppunsa.*

5. *Yljän viipyessä tuli heille kaikille uni, ja he nukkuivat. 6. Mutta yösydännä kuului huuto: 'Katso, ylkä tulee! Menkää häntä vastaan.'*

7. *Silloin kaikki nämä neitsyet nousivat ja laittoivat lamppunsa kuntoon. 8. Ja tyhmät sanoivat ymmärtäväisille: 'Antakaa meille öljyä, sillä meidän lamppumme sammuvat.' 9. Mutta ymmärtäväiset vastasivat ja sanoivat: 'Emme voi, se ei riitä meille ja teille. Menkää ennemmin myyjäin luo ostamaan itsellenne.' 10. Mutta heidän lähdettyään ostamaan ylkä tuli; ja ne, jotka olivat valmiit, menivät hänen kanssansa häihin, ja ovi suljettiin. 11. Ja myöhemmin toisetkin neitsyet tulivat ja sanoivat: 'Herra, Herra, avaa meille!' 12. Mutta hän vastasi ja sanoi: 'Totisesti minä sanon teille: minä en tunne teitä.'*

13. *Valvokaa siis, sillä ette tiedä päivää ettekä hetkeä.*

JOHDANTO

a. Matteuksen 25. luvussa on Jeesuksen kolme lopunaikaa koskevaa vertausta, jotka itse asiassa kuvaavat kaikki samaa suurta eskatologista kahtiajakoa.

Ensimmäisessä eli kymmenen neitsyen vertauksessa Jeesus käyttää toista tulemistaan perusteluna valvomiselle (j. 1-13). Toisessa eli uskottujen leivisköitten vertauksessa Jeesus käyttää toista tulemistaan perusteluna uskollisuudelle (j. 14-30). Kolmannessa eli vertauksessaan lampaista ja vuohista Jeesus kuvaa viimeisen tuomion suurta päivää (j. 31-46). Tapahtuman lopullisuutta korostaa myös se, että vertauksesta puuttuu kokonaan perustelut ja kehotukset parannukseen. Sellaisen aika on jo ohi.

Tekstinämme on mainituista vertauksista ensimmäinen eli 10 neitsyen / morsiusneidon vertaus.

b. Vertausten tulkitsemisessä on oltava aina huolellinen. Joittenkin vertausten (kuten esim. vertaus kuninkaanpojan häistä, Mt 22:1-14) miltei kaikki yksityiskohdat voidaan soveltaa ja selittää hengellisesti.

Jossakin toisessa vertauksessa hengellistä totuutta havainnollistamaan on tarkoitettu vain vertauksen yksi ydinkohta. Näin on esim. edellä mainitun "vuohi-lammas" -kuvan laita.

Kymmenen neitsyen vertaus asettunee tässä mielessä janan keskivaiheille. Tosin tämänkin vertauksen liian pitkälle viety sovellutus johtaisi mielettömyyksiin. Esim. vertauksemme sana "neitsyt" ei tarkoita – vaikka usein voi siltä näyttää – että Karitsan häihin rientäisi vain naisia. Vielä vähemmän sana "neitsyt" voi tässä tarkoittaa sitä, että taivaassa olisi kerran vain avioliitosta pidättäytyneitä nunnia.

c. Neljään asiaan tekstissämme kiinnitän huomion. Ne ovat: 1) Mistä ajankohdasta tekstimme puhuu? 2) Kristuksen paluun yllätyksellisyys. 3) Myöhässä oleminen. 4) Valmiina oleminen.

1. MISTÄ AJANKOHDASTA TEKSTIMME PUHUU (25:1-4)?

1.1. Juutalainen hääkulttuuri

Vertauksen taustalla on *Jeesuksen ajan juutalainen hääkulttuuri*. Häät olivat kolmiosaiset: Sulhasen suku ja ystävät kokoontuivat sulhasen kotiin. Morsiamen suku ja ystävät kokoontuivat morsiamen kotiin. Hääseremonioiden kuluessa sulhanen lähti kotoaan seurueineen morsiamen kotiin hakemaan morsianta. Morsiustytöt viihdyttivät morsiamen kotiin kokoontuneita vieraita ja olivat varuillaan mennäkseen sulhasta vastaan tämän lähestyessä omine häävieraineen morsiamen kotia. Tämän jälkeen seurasi häiden kolmas vaihe. Sekä sulhasen että morsiamen suvut ja vieraat juhlivat yhdessä häitä.

Sulhasta odotellessa morsiustyttöjen odotusaika saattoi venyä hyvinkin pitkäksi, koska sukujen neuvottelu avioliitokaupasta ja morsiamesta maksettavasta hinnasta venyi usein pitkäksi. Tapoihin kuului, että sulhanen tuli joka tapauksessa myöhällä, joko ensimmäisen tai toisen häpäivän iltana.

Vielä oman isäni lapsuudessa 1800-luvun lopulla kotiseudullani eteläisessä Savossa häiden viettäminen muistutti kuvaamaani Jeesuksen ajan juutalaista hääkulttuuria ainakin siltä osin, että häitä vietettiin aluksi sekä sulhasen että morsiamen kodissa ja jossakin vaiheessa juhlaa sulhanen saapui vieraineen morsiamen kotiin, minkä jälkeen molemmat suvut häävieraineen jatkoivat häiden juhlintaa yhdessä.

1.2. Vertauksen ymmärtämisen avainsana

Vertauksemme eli Mt 25 alkaa pienellä sanalla "*silloin*", joka on koko vertauksen ymmärtämisen avainsana. Sana "*silloin*" liittyy vertauksemme edellä sanottuun eli lukuun 24, jossa Jeesus puhuu lopun ajan merkeistä. Toisin sanoen *Jeesuksen toisen tulemisen aattohetkinä taivasten valtakunta on oleva kymmenen neitsyen kaltainen, jotka lähtivät ylkää vastaan.*

1.3. Vertauksen ydin

Ensiksi on huomautettava ikään kuin tekstin ulkopuolella, keistä tämän päivän teksti ei puhu. Se ei puhu julkijumalattomista. Heistä apostoli Pietari sanoo: ”Ja ennen kaikkea tietäkää se, että viimeisinä päivinä tulee pilkkapuheinensa pilkkaajia, jotka vaeltavat omien himojensa mukaan ja sanovat: ’Missä on lupaus hänen tulemuksensa? Sillä onhan siitä asti, kuin isät nukkuivat pois, kaikki pysynyt, niin kuin se on ollut luomakunnan alusta’” (2Pt 3:3-4).

Vertauksessa on kysymys taivasten valtakunnan häistä. Sulhanen eli ylkä on Herra Jeesus. Neitsyet eli morsiustytöt kuvaavat *näkyvää kristillistä seurakuntaa eli kirkkoa*, sekä sen uskovia että muotojumalaisia jäseniä, Kristuksen toisen tulemisen aattohetkinä. Toisin sanoen sekä teeskentelijöitä että todellisia uskovia, tyhmiä että viisaita rakentajia, hyviä kaloja että huonoja, eläviä että kuolleita, sekä vehnää että valhevehnää, Raamatun eri vertausten kielellä asia ilmaistuna.

Numero 10 on yksi täydellisyyttä kuvaavista luvuista Raamatun numerosymboliikassa,

tarkoittaen tässä ehkä sitä, että kysymys on kaikista niistä, jotka on kastettu ja kantavat kristityn nimeä, olivatpa he sitten todella uskovia tai vain kristittyjä nimeltä.

Vertauksessa ei puhuta *morsiamesta* lainkaan, ehkä siksi, että morsian Raamatussa kuvaa vain todellisia uskovia. *Lamput* edustavat monien mielestä kristikunnan näkyviä muotoja, ulkonaisia kristillisyyden tuntomerkkejä.

2. KRISTUKSEN PALUUN YLLÄTYKSELLISYYS (25:5-6)

2.1. Ylkä viiptyy – *kaikille tuli uni*. Jeesuksen paluun aattohetkinä viisaatkin ovat hengellisen väsymyksen turruttamia. Se on: heidän ulkonainen käyttäytymisensä, elämäntapansa ja harrastuksensa eivät eroa paljon maailman ihmisten vastaavista, muotojumalisista tuskin lainkaan. Jumalan Sanan tutkiminen on jäämässä minimiin, mustat hiilet rukousalttarilla. Ei kiinnosta enää Kristuksesta todistaminen. Jumalan valtakunnan työlle uhrataan muotojumalisten tapaan vain muutama kolikko, vaikka kuukausitulot olisivat kuinka suuret jne.

2.2. Yösydännä kuuluu huuto: "Katso, ylkä tulee!" Yljän, Kristuksen tuleminen, tapahtuu siis yllättäen, hetkenä, jona emme arvaa. Se yllättää jokaisen.

2.3. Tähän saakka kaikki kymmenen neitsyttä ovat ulkonaisesti *samankaltaisia*. Siinäkin he olivat toistensa kaltaisia, että kaikki he odottivat pääsevänsä mukaan hääjuhlaan.

Mutta kun Ylkä, Kristus, ilmestyy, tulee yllättäen heidän ulkonaisesta samankaltaisuudestaan huolimatta näkyviin *yksi eroavaisuus*: viidellä heistä oli vain lamput, mutta ei öljyä.

3. LIIAN MYÖHÄÄN (25:7-12)

3.1. Öljy on Raamatussa tavallisesti pyhän Hengen vertauskuva. Niin varmaan tässäkin. "Jolla ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole Hänen omansa", sanoo apostoli Paavali (Rm 8:9). Johanneksen evankeliumissa Jeesus sanoo: "Kun Pyhä Henki tulee, näyttää Hän maailmalle todeksi synnin, vanhurskauden ja tuomion – ja Hän on myös minut kirkastava." (Jh 16:8-14.)

Viidellä ei ollut Pyhää Henkeä. Siksi he eivät tunteneet syntejään, eivätkä Kristusta. Katumus, parannus, armo, usko, jne olivat heille vain pelkkiä sanoja. Tyhmiä neitsyitten tyhmyys on siinä, että he ovat sisäisesti valmistautumattomia kohtaamaan Ylkää, Kristusta, kun Hän tulee taivaan pilvissä. Vastaavasti viisasten viisaus on siinä, että he ovat valmistautuneet.

3.2. Vertauksessa on ainakin *kaksi universaalista varoitusta*. Ensimmäinen on tässä: Tyhmät sanoivat ymmärtäväisille: "Antakaa meille öljyä." Mutta nämä vastasivat: "Emme voi." Vertauksessa Jeesus ei nuhtelee ymmärtäväisiä kovasydämyydestä tai itsekkyydestä. ***On nimittäin eräitä asioita, joita ei voi lainata toiselta, vaikka tahtois. Emme voi lainata toiselta Jumala-suhdetta; meidän täytyy hankkia se itsellemme.***

3.3. Toinen varoitus on tässä: Viisaat sanoivat tyhmille: "Menkää ennemmin myyjäin luo ostamaan itsellenne." Mutta heidän lähdettyään ostamaan Ylkä tuli.

Myyjillä voitaisiin tarkoittaa niitä, jotka täällä ajassa hoitavat armonvälineitä, jakavat synninpäästöä ja ohjaavat ihmisiä Kristuksen tuntemiseen. Heidän tehtävänsä on Kristuksen tullessa lopussa. Ei kai enää sana: "Antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa." Ei ole enää

ketään, joka julistaisi syntejä anteeksi.

Tämä varoittaa meitä siitä, että ***on eräitä asioita, joita ei voi hankkia viime minuutilla. Ja Kristuksen sisäinen tunteminen on sellainen.***

3.4. Olisi järkyttävää kuvitella itsensä seisomassa ja kolkuttamassa taivaan ovella ja vielä kolkompaa olisi kuulla Jeesuksen sanat: "Totisesti minä en tunne sinua." Se on, et kuulu niihin, jotka tunnen omikseni. Mistä Herra tuntee omansa? Se on sanottu meille Raamatussa: "Hänessä on teihinkin, sitten kuin olitte kuulleet totuuden Sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne, pantu luvatus PH:n sinetti" (Ef 1:13). PH on omistajan sinetti, leima uskossa, leima, josta Herra tuntee omansa sekä tänään että Karitsan häitten tullessa.

3.5. *Jotkut pilkkaavat sinua*, Jumalan lapsi ja pitävät sinua tyhmänä uskosi tähden. Pyydä Jumalalta, että Hän täyttäisi sinut Pyhällä Hengellä ja saisit siten voiman kantaa halveksunnan kärsivällisesti ja rukoilla halveksijoiden puolesta, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät. He tulevat eräänä päivänä muuttamaan mielensä aivan varmasti – tosin monet heistä liian myöhään.

Eivätkä vain he, vaan koko maailma tulee eräänä päivänä tunnustamaan, että Jumalan pyhät tekivät viisaan valinnan.

4. VALMIINA OLEMINEN KRISTUKSEN TULLESSA (25:10)

4.1. Meille kerrotaan tekstimme lopulla, että kun Ylkä tuli, "ne, jotka olivat valmiit menivät hänen kanssansa häihin, ja *ovi suljettiin*" (25:10b).

Vain todelliset kristityt havaitaan valmiiksi toisena adventtina. He ovat kasteessa puetut Kristuksen vanhurskauteen. He ovat sen jälkeen jokapäiväisessä parannuksessa pesseet vaatteensa Karitsan veressä. Heidän uskoaan PH on päivittäin uudistanut. He eivät pääse Karitsan häihin oman erinomaisuutensa perusteella, vaan syntien anteeksiantamuksen ja Kristukselta saadun lahjakelvollisuuden perusteella. – ***Totisesti tämä on siunaava näköala!***

4.2. He tulevat olemaan *Herran kanssa*, hänen kanssansa, joka rakasti heitä ja antoi itsensä heidän edestänsä. Hänen kanssansa, joka uudestisyntyi heidät kasteessa. Hänen kanssansa, joka kantoi ja kuljetti heitä läpi heidän maallisen taipaleensa. Hänen kanssansa, jota he rakastivat ja jota he seurasivat uskollisesti maanpäällä, vaikka suuressa heikkoudessa ja monin kyynelin. – ***Totisesti tämä on siunaava näköala!***

4.3. *Ovi tullaan sulkemaan lopuksi!* Se on suljettu kaikelta tuskalta ja murheelta – suljettu kaikelta pahuudelta – suljettu perkeleeltä ja kiusauksilta – suljettu epäilyksiltä ja pelolta – suljettu sairaudelta ja kuolemalta – suljettu eikä se enää avaudu. Kaikki paha on jäänyt lopullisesti sen oven ulkopuolelle. – ***Totisesti tämä on riemullinen näköala!***

4.4. Miten järkyttävää onkaan, että monet niistä, jotka periaatteessa odottavat Jeesusta kuitenkin jäävät ulkopuolelle. Toiset ovat kristittyjä vain nimeltä ja toiset turvautuvat heikkoudessaankin Jeesukseen ja ovat hänen omiaan. Jumala näkee sydämeen. Tämä ero on ihmisten silmiltä usein salattu. Tosi Kirkko ja sen rajat ovat sen tähden näkymättömät, mutta sillä on oikeat tuntomerkit, jotka voidaan nähdä ja tunnistaa.

Lopun ajan lopun aika on suurten eksytysten aikaa. Silloin laittomuus pääsee valtaan ja monien rakkaus kylmenee (Mt 24:12). Me elämme nyt sellaista aikaa. Ajatelkaa länsimaiden –

Suomenkin – vanhoja kirkkoja. Ne eivät ota enää ohjelmaansa Raamatusta, johon ovat kirkkojärjestyksessään sitoutuneet, vaan maailmasta. Siksi on tärkeää, että *valvovat kristityt pitävät huolta omasta Jumala-suhteestaan ja toinen toisistaan*. Siksi he pitäytyvät myös Kristuksen kirkon näkyviin tuntomerkkeihin, näihin seitsemään: 1) puhtaaseen Jumalan sanaan, Herran asetuksen mukaan toimitettuihin 2) kasteeseen, 3) ehtoolliseen ja 4) avainten käyttöön, 5) apostoliseen paimenvirkaan ja 6) julkiseen yhteiseen rukoukseen eli jumalanpalvelukseen. He ovat valmiit myös 7) ristinkantamiseen, joka seuraa väistämättä pitäytymistä edellä mainittuihin asioihin.

Näiden näkyvien merkkien äärellä armonvälineiden hoidossa Jumala toimii ja pitää lamppumme palamassa. Kun ylkä tulee, olemme valmiit taivaan hääjuhliin.

PÄÄTÖS

1. Kymmenen neitsyen / morsiusneidon vertaus päättyy: "Valvokaa siis, sillä ette tiedä päivää ettekä hetkeä" (Mt 25:13).
2. Kymmenen neitsyen /morsiusneidon vertaus on kuvaus lopun ajan seurakunnan hengellisestä tilasta.
3. Jos Jeesus tulisi nyt, löytäisikö hän täältä messuväestä kahdenlaisia ihmisiä, ymmärtäväisiä ja ymmärtämättömiä, niitä, joilla on öljyä ja niitä, joilla ei ole.
4. Ystävä, vielä ovat öljykaupat auki. Vielä on evankeliumi ja sen julistajia keskellämme. Vielä voi kasteen armosta luopunut saada syntinsä anteeksi, saada uskon ja Pyhän Hengen lahjan takaisin sisimpäänsä, Hänet, joka on sinetti, josta Herra tuntee omansa.

Aamen.

Virsikirja: 153; 321:1,2,5; 148; 318; (Eht. 757; 222a); 840.